

ויזרע יצחק

שנה ד'

שמחת תורה "וזאת הברכה"
הפטרה: "ויהי אחרי"
כב' תשרי תשע"ב

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

כניסה
יציאה
י"ב
י"ג
ת"א
ת"ב
חיפה
16:32
17:39
16:42
17:41
16:26
17:41

יקרה היא מפנינו
ירדה ממי מצונו
נטעיה נצחנים
היא זאת מצאנו ירשנו

הגיגים לשמיני עשרת

"ביום השמיני מוקרא קדש יהיה לכם והקרבנתם אשה לה' עשרת הוא" (ויקרא כ"ו לו)
"עצרת היא-עצרת אתכם אצלי, כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמן להפטור אמר: בני בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פרידתכם" (רש"י)
"מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר ליה: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה (גייר אותו) אמר לו: "דעלך סני לחברך לא תעביד" (מה ששנאו עליך אל תעשה לחברך) זו היא כל התורה כולה" (שבת לא.)
רבי ישראל מרוזין מבאר את הסיפור בגמרא וטוען שבקשתו של הנוכרי משמאי ומהלל ללמוד "על רגל אחת" היתה להבין את הטעם של ה"רגל" שנקרא "שמיני עצרת", כי הרי לכל חג וחג יש טעם וסיבה, וטעם זה אף רמוז בשמו של החג: "חג המצות", "חג השבועות", "חג הסוכות". ואילו לחג שמיני עצרת, לא נכתב בתורה שום טעם והסבר. ותשובתו של הלל היתה: "מה דעלך סני, לחברך לא תעביד", טעם החג הוא, לבטל את הפירוד הקיים בעם, "קשה עלי פרידתכם", ולעורר את האהבה והאחדות בעם.

"שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב" (ראש השנה ד:)

בגמרא מובא ש"שמיני עצרת" הוא חג בפני עצמו ואין הוא המשכו של "חג הסוכות" וכראיה נותנים בגמרא סימן, פז"ר קש"ב, כדי ללמדנו שהחג "שמיני עצרת" נבדל מ"חג הסוכות" בשישה דברים: פ"ס, זמן, רגל, קרבן, שיר, ב"רכה". רבי שלום מבעלז מוצא רמז בדברי הגמרא: "שמיני עצרת רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב", ואומר שבשמיני עצרת מתקבלות כל התפילות שהיו "פזורות" ולא התקבלו עדיין בשמים, וביום זה הקב"ה מקבל אותם.

"שמיני עצרת רגל בפני עצמו" (סוכה מז.)

שמיני עצרת הוא רגל שכל יהודי צריך להתבונן בפני עצמו לראות איך נראים פניו אחרי הימים הנוראים. (בית אברהם)
"משל למלך בשיר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה, ליום האזורון אמר לאוהבו עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה במך" (סוכה נה)

לכאורה על המלך היה לבקש מאוהבו לערוך לו "סעודה גדולה" כדי ליהנות ממנו יותר, אם כך, מדוע הוא מבקש ממנו רק "סעודה קטנה"? מבאר זאת המגיד מדובנא כדרכו במשל לאדם ששב לביתו מדרך ארוכה ובבית מצפים לבואו אשתו, בניו ובני אשתו מבעלה הראשון. כאשר שב לביתו, הביא לבניה של אשתו מתנות גדולות, ואילו לבניו הביא מתנות קטנות יחסית. תמהו בני הבית: כלום בניה של האשה חביבים עליו יותר מבניו, עד כדי כך שלהם הביא מתנות גדולות, ואילו לבניו הסתפק במתנות קטנות? תשובת האיש לתמיהתם: רציתי שכולם ישמחו על שובי הביתה, ולכן, לבניה של אשתי, שמטבע הדברים אינם שמחים כל כך על עצם בואי, הבאתי מתנות גדולות כדי להרבות על ידי כך את שמחתם. ואילו לבני, ששמחתם שלימה בעצם ראותם את פני אביהם, אין צורך בריבוי מתנות.

"נר ה' נשמת אדם" העלון השבועי מוקדש לע"נ:

אברהם בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יח' תשרי
שמעון בן חמו בר מסעודה ז"ל נלב"ע י"ט אדר א' תשע"א
אברהם בן חמו בר סימונה ז"ל נלב"ע ה' טבת תשע"א
נלב"ע י"ט אדר ב' תשס"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה
יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"ביום השמיני עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם" (במדבר כ"ג ל"ה)

מדוע מדגיש הכתוב שה"עצרת" היא "לכם", די היה לכתוב: "ביום השמיני עצרת"? אלא שבכל הימים של חג הסוכות, "זמן שמחתנו", מצות השמחה מחוברת עם מצוות אחרות, כגון: סוכה, לולב, ניסוך המים, ואילו המצוה שבשמיני עצרת, שאף הוא "זמן שמחתנו", היא שמחה בלבד, רק "לכם".

הגיגים לפרשת "וזאת הברכה"

"וזאת הברכה אשר ברך משה איש־האלקים" (דברים ל"ג א)

הפרשה מתחילה במילה "וזאת" לכאורה הוספת האות ו'או בתחילת הפרשה נראה מיותר. מבאר ה"אור החיים" הקדוש, שתוספת זו נועדה להזכיר לנו את מאמר חז"ל ש"לא זכה משה להיקרא איש הא-לקים עד שבירך את בני ישראל", ולכן אמר "וזאת" כלומר, מלבד כל מה שפעל ועשה משה רבנו עד כה, בזכות שהוסיף "וזאת הברכה אשר ברך משה את בני ישראל, בזכות זה נקרא "איש הא-לקים".

ה' מסיני בא וזרוז משיעיר לבו הופיע מזהר פארן ואתה מרובבת קדיש מימינו איש דת לבנו" (דברים ל"ג ב) כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל, לא על ישראל בלבד הוא נגלה אלא על כל האומות, בתחילה הלך אצל בני עשו ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם: "לא תרצח". אמרו לפניו: רבונו של עולם כל עצמו של אותו אביהם רוצח הוא שנאמר "והידיים ידי עשו" (בראשית כ"ד) ועל כך הבטיחו אביו שנאמר: "ועל חרבך תחיה". הלך לו אצל בני עמון ומואב ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם: "לא תנאף" אמרו לפניו: רבונו של עולם עצמה של ערוה להם היא שנאמר: "ותהרן שתי בנות לוט מאביהן" (בראשית י"ט) הלך ומצא בני ישמעאל אמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם: "לא תגנוב" אמרו לפניו רבונו של עולם כל עצמו של אביהם לסטים היה שנאמר: "והוא יהיה פרא אדם" (בראשית ט"ז). (ספרי)

הגר"א, ב"דברי אליהו", מסביר שכאשר, לפי המדרש, הקב"ה פנה אל אומות העולם בהצעה לקבל את התורה והם בקשו לראות את תוכנה, אזי הוא הראה להם את הצד השמאלי של לוחות הברית, הצד שכתובות בו הדברות "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנוב" ומשום כך לא רצו לקבל את התורה, אך כאשר בא הקב"ה והציע לישראל את התורה הוא הראה להם את הצד הימני של התורה וראו שכתוב בה "אנכי ה' א-לוקיך" ומיד הסכימו לקבל את התורה. וזוהי כוונת הכתוב: "מימינו אש דת לבנו".

"תורה צוה לנו משה בורשה קהלת יעקב" (דברים ל"ג ד)

ידוע שיש בתורה שש מאות ושלוש עשרה מצוות, תרי"ג, שתי מצוות נמסרו לעם ישראל על ידי הקב"ה בעצמו, "אנוכי ה'" ו"לא יהיה לך", ושאר שש מאות ואחת עשרה מצוות נמסרו לעם ישראל על ידי משה רבנו. לאדם יחיד מישראל אין אפשרות לקיים את כל המצוות שבתורה, שכן ישנן מצוות שנוהגות אצל כוהנים בלבד או אצל הלויים בלבד או דיני מלך וכדומה, אולם בזמן שבני ישראל מלוכדים ומאוחדים כאיש אחד ומחבבים איש את רעהו, אזי נחשב כל העם לגוף אחד, וממילא נחשבות המצוות שעושה כל אחד כאילו נעשו על ידי כל ישראל, ובכך מקיים כל יהודי את כל המצוות שבתורה. וזה שאמר הכתוב "תורה צוה לנו משה" שש מאות ואחת עשרה המצוות, כמנין "תורה" אשר "ציוה לנו משה" יוכלו להיות לנו ל"מורשה" ונוכל לקיים את כולן, רק אם תהיה "קהלת יעקב" שיהיו ישראל כולם מאוחדים ומלוכדים כגוף אחד.

"יוזי ראובן ואל ימות ויהי מתנו מספר" (דברים ל"ג ו)

שואל ה"ספורנו": מפני מה נתברך ראובן בברכה מיוחדת לחיים? ומתרץ, שראובן בחר לגור בעבר הירדן מקום שאינו כלול בהבטחה "למען ירבו ימיכם וימי בניכם", לכן ברכו משה "יחי ראובן", בחיי העולם הבא, "ואל ימות", בעולם הזה שלא יתמעטו אוכלוסיו.

"וזאת ליהודה ויאמר" (דברים ל"ג ז)

"מי גרם לראובן שיודה, יהודה" (רש"י).

וכי יהודה גרם לראובן שיודה? והלא ראובן חזר בתשובה לפני שנתרחש מעשה תמר, שהרי עוד במכירת יוסף, על הכתוב: "וישב ראובן אל הבור", אמר על כך רש"י: "עסוק היה בשקו ונתעניתו"? אלא, הסבר הדבר הוא שבתחילה היה ראובן סבור כי עיקרה של התשובה הוא על ידי סיגופים ותעניות, "עסוק היה בשקו ותעניתו", ואילו יהודה לימד אותנו שניתן לשוב בתשובה ללא סיגופים ותעניות וכי עיקר התשובה הוא ההודאה שבלב, ההכנעה הפנימית ושברון הלב, שהם חשובים הרבה יותר מהסיגופים והתעניות, כפי שאומרת הגמרא: "לא שק ותענית גורמים, אלא תשובה ומעשים טובים" (תענית טז)

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב